

Veiligheids-instructies GVB

GVB

Voorwoord

Veilig en gezond naar het werk én veilig en gezond weer naar huis, dat vinden we belangrijk.
Uiteraard stelt GVB alles in het werk om uw veiligheid te garanderen. Maar dat neemt niet weg dat uw eigen oplettendheid altijd een onmisbare schakel is in de veiligheidsketen.

Voor u ligt "Veiligheidsinstructies GVB".
We verwachten dat u kennis neemt van deze regels en richtlijnen. Lees ze goed door. Ze zijn er voor u.
Als u een onveilige situatie tegenkomt, zorg dan dat die wordt opgelost of meld het aan de verantwoordelijke.

Veilig werken? Daar zijn wij van!

Bart Schmeink
Algemeen directeur

Inhoud

Toelichting 4
Ontvangstbevestiging 7
In geval van nood 9

1 Veilig werken 10
1.1 Algemene verplichtingen 10
1.2 Veilige werkomgeving 11
1.3 Gebruik van machines, gereedschap, werktuigen 12
1.4 Persoonlijke beschermingsmiddelen 13

2 Vestigingen GVB 15
2.1 Toegangsregeling van derden tot vestigingen 15
2.2 Toegang tot het metrobeheersgebied 16
2.3 Verkeer op de vestiging 17
2.4 Tijdelijk werkgebied inrichten 18
2.5 Bovenleiding in de vestigingen van tram en metro 20
2.6 Werkkuilen 21

3 Werkgebied trambaan 23
3.1 Verkeersveiligheid tijdens onderhoud trambaan 23
3.2 Verkeersveiligheid tijdens projecten 24
3.3 Werken aan of nabij bovenleiding 25

4 Werkgebied metrobaan 28
4.1 Toegang tot het metrobeheersgebied 28
4.2 Veilig werken aan de metrobaan 29
4.3 Werkzaamheden nabij stroomrail of bovenleiding 31
4.4 Werken op perrons 33

Toelichting

Deze veiligheidsinstructies gelden voor GVB-personeel en niet-GVB-personeel zoals aannemers en inleenkrachten, die werkzaamheden van technische aard verrichten, in werkplaatsen van GVB of op de GVB-terreinen, zoals de tram- of metrobaan. Deze veiligheidsinstructies gelden niet voor bezoekers en medewerkers die zich alleen in de kantoren, op toegangsroutes of looppaden van GVB begeven. De voor u liggende instructies gaan over de bij GVB veel voorkomende risico's. Als er voor uw werk of uw werkplek nadere regels zijn opgesteld, dan volgt u deze natuurlijk ook op.

Hoe te gebruiken

U moet gelegenheid krijgen om de voor uw werk relevante Veiligheidsinstructies in dit boekje door te lezen. Zo nodig kan uw leidinggevende (of een door hem/haar aangewezen persoon) de instructies aan u uitleggen. U kunt vragen stellen en om toelichting vragen. Hierna tekent u voor ontvangst.

Leidinggevenden van GVB zorgen dat alle medewerkers van hun afdeling, ook uitzendkrachten en stagiairs, de ontvangstbevestigingen ondertekenen. De leidinggevende stuurt de ontvangstbevestigingen door naar Arbodienst GVB voor bewaking en opname in het personeelsdossier.

Externe bedrijven zorgen zelf voor ondertekening en registratie van de ontvangstbevestigingen. Zo nodig verstrekt u een overzicht van personen die de ontvangstbevestigingen hebben ondertekend, aan de projectleiding en laat dit opnemen in het projectdossier.

Wat wordt er van u verwacht?

- Het is uw taak en verantwoordelijkheid om de veiligheidsinstructies na te leven.
- Uw leidinggevende heeft de taak u aan te spreken als u zich niet houdt aan de veiligheidsinstructies.
- In de gevallen dat de veiligheidssituatie afwijkt van de veiligheidsinstructies moet u dit melden aan uw leidinggevende. De leidinggevende is verantwoordelijk voor het nemen van adequate maatregelen.
- Het is u persoonlijk verwijtbaar als u bewust de veiligheidsinstructies overtreedt zonder dat u toestemming heeft van uw leidinggevende.

Ontvangstbevestiging

Ondergetekende is in dienst van GVB of werkt in opdracht op vestigingen van GVB, op GVB-terreinen of aan de infrastructuur van GVB.

Ondergetekende is geïnformeerd over de risico's van het werken bij GVB. Ondergetekende heeft de van toepassing zijnde veiligheidsinstructies ontvangen.

Ondertekening door medewerker voor ontvangst van de veiligheidsinstructies. Zo nodig kunt u op de achterzijde een toelichting geven.

Datum .....

Firmanaam: .....

Adres (indien geen GVB) .....

Handtekening medewerker .....

Naam .....

GVB-personeelsnr .....
(indien van toepassing)

Ondertekening van leidinggevende (of een door hem aangewezen persoon) voor het uitleg geven over veiligheidsinstructies.

Naam en functie .....

Handtekening .....

versie 2013

Hierlangs afknippen

Leidinggevenden van GVB sturen de getekende ontvangstbevestiging aan de Arbodienst GVB.

De getekende ontvangstbevestiging van aannemers of onderaannemers worden bijgehouden in het projectdossier. De opdrachtgever kan verzoeken om inzage.

Hieronder kunt u zo nodig opmerkingen of een reactie kwijt over de ontvangen veiligheidsinstructies.

In geval van nood: 8888

Gevaarlijke situaties en ongevallen vragen om directe actie. Het GVB alarmnummer (020 460)8888 brengt u in contact met het Communicatiecentrum Vervoer (CCV).
Dit is de snelste manier om hulp in te schakelen. Minder acute situaties meld u aan de leiding.

GVB-alarmnummer

Verkort voor GVB-telefoons: 8888
Volledig voor niet-GVB-telefoons: 020 - 460 8888

Verplichtingen

- Bel het alarmnummer GVB (020 460) 8888 voor hulp bij ongevallen met letsel.
- Meld levensbedreigende situaties onmiddellijk bij de leidinggevende (toezichthouder).
- Verlaat het gebouw bij het horen van het ontruimingssignaal of op aanwijzing van de bedrijfshulpverleners.
- Meld gevaarlijke situaties aan de leidinggevende (toezichthouder).
- Meld milieu-incidenten, zoals lekkage van chemische vloeistof of olie naar de bodem of riool direct bij uw leidinggevende.
- Vul een "ongeval- en calamiteitenformulier" in bij een ongeval met letsel. (Verkrijgbaar via INtranet en bij leidinggevenden).

Tips

- ✓ Lees de instructies van de BedrijfsHulpverlening (BHV) op de locatie waar u werkt.
- ✓ Zorg dat u de vluchtroutes kent en weet waar de blusmiddelen hangen.
- ✓ Zet het GVB-alarmnummer in uw mobiele telefoon.
- ✓ Meld een gevaarlijke situatie niet alleen mondeling. Maak gebruik van het SOS-formulier (op INtranet), zodat de te nemen maatregelen worden bewaakt.

1 Veilig werken

1.1 Algemene verplichtingen

De Arbowet regelt de veiligheid, gezondheid en welzijn op het werk van uzelf en anderen. Alle werknemers hebben te maken met de Arbowet. U hebt niet alleen rechten, maar ook plichten. We verwachten van u dat u veilig werkt. Hiervoor moet u bekend zijn met de risico's in uw werk en welke veiligheidsmaatregelen u moet nemen. Vraag uw leidinggevende of opdrachtgever naar de werkinstructies als u niet bekend bent met de werkzaamheden.

Verplichtingen

De volgende verplichtingen voor werknemers zijn in de Arbowet opgenomen:

- Werk voorzichtig en zorgvuldig en houd u aan de gegeven instructies en opleidingen.
- Gebruik machines, gereedschappen, toestellen, werktuigen, gevaarlijke stoffen en transportmiddelen op de juiste wijze.
- Gebruik op juiste wijze uw persoonlijke beschermingsmiddelen waar dat is voorgeschreven.
- Neem deel aan georganiseerde voorlichtingsbijeenkomsten.
- Meld onveilige of ongezonde situaties direct aan uw leidinggevende.

Verboden

- Verwijder of overbrug nooit beveiligingen of beschermingen die zijn aangebracht op machines en werktuigen.
- Voer nooit werkzaamheden uit die direct gevaar geven.
- Het is ten strengste verboden om ongedisciplineerd gedrag te vertonen, waarbij u uzelf of anderen in gevaar brengt.
- Gebruik geen mobiele telefoon in werkplaatsen of op bouwplaatsen waar direct gevaar is door de aard van het werk of de omgeving.

Tips

- ✓ Bespreek met uw leidinggevende situaties die volgens u onvoldoende veilig zijn.
- ✓ Maak afspraken met uw leidinggevende over het gebruik van mobiele telefoons en portofoons.
- ✓ U kunt onveilige situaties melden aan uw leidinggevende of met het SOS-formulier (SignaleringOnveilige Situaties) op INtranet.

1.2 Veilige werkomgeving

Een veilige werkplek is een opgeruimde werkplek. Na het beëindigen van ieder werk ruimt u de gebruikte middelen en het afval op. Aannemers en andere externe bedrijven zijn zelf verantwoordelijk voor de afvoer van afval en mogen geen gebruik maken van de afvalvoorzieningen van GVB.

Verplichtingen

- ▶ Voorkom gevaarlijke situaties door een opgeruimde werkplek.
- ▶ Zorg dat bij werk met open vuur blusmiddel beschikbaar is.
- ▶ Ruim gemorste olie op met absorptiemateriaal. Gooi het absorptiemateriaal met de olie in de daarvoor bestemde afvalbak.
- ▶ Scheid afval zo veel mogelijk en gooi het afval in de daarvoor bestemde afvalbakken.
- ▶ Voorzie de verpakking van gevaarlijk afval altijd van een naam en gevarencodering.

Verboden

- ✕ Plaats nooit materialen voor blusmiddelen of voor vluchtwegen.
- ✕ Het is verboden te eten in de werkplaats buiten de kantoorruimten.

✗ Verpakkingsafval van gevaarlijke producten mag niet bij het restafval, maar moet als gevaarlijk afval worden afgevoerd.

Tips

✓ Gebruik absorptiekorrels om gemorste olie op te nemen. Borstel de korrels in en ruim de ze daarna onmiddellijk op.
✓ Een opgeruimde werkplek werkt een stuk prettiger!
✓ Neem contact op met uw leidinggevende als er een vermoeden bestaat van asbestmateriaal. Een monster van het materiaal kan op eenvoudige wijze worden genomen en binnen 24 uur worden geanalyseerd.

1.3 Gebruik van machines, gereedschap, werktuigen

Ondeskundig gebruik en slijtage van machines, gereedschappen en werktuigen zijn gevaarlijk. Onderhoud en keuring moet periodiek plaatsvinden en medewerkers moeten voldoende instructies hebben gehad over het veilig gebruik van de middelen.

Verplichtingen

- Werk alleen met machines, gereedschappen en werktuigen als u voldoende instructie heeft ontvangen en bevoegd bent om het arbeidsmiddel te gebruiken.
- Inspecteer vóór het gebruik of de machines, gereedschappen of werktuigen geen gevaar opleveren.
- Gebruik machines, gereedschappen en werktuigen alleen waarvoor ze bedoeld zijn.
- Controleer de laatste keuringsdatum van gereedschappen en informeer uw leidinggevende als de keuringsdatum is verlopen.
- Als u werkzaamheden op hoogte moet uitvoeren, controleer vooraf altijd de stabiliteit van klimmaterieel, steigers en hoogwerkers
- Bij het werken vanaf een hoogte van 2,5 m moet voldoende

bescherming zijn aangebracht tegen vallen of moet u een valgordel gebruiken.

Verboden

- ✕ Het is verboden om beveiligingen uit te schakelen of te overbruggen.
- ✕ Het is verboden om heftrucks, hijsmiddelen en andere hijs- en hefmiddelen te bedienen als u hiervoor geen instructie heeft gehad en niet bevoegd bent.

1.4 Persoonlijke beschermingsmiddelen

U gebruikt persoonlijke beschermingsmiddelen als andere beheersmaatregelen onvoldoende zijn. Dit is van groot belang voor uw de gezondheid. Vaak zijn nadere voorschriften voor het dragen van persoonlijke beschermingsmiddelen op de afdeling vastgesteld.

Verplichtingen

- ▶ Gebruik de persoonlijke beschermingsmiddelen zoals deze zijn voorgeschreven in huisregels, procedures of werkvoorschriften.
- ▶ Controleer of de persoonlijke beschermingsmiddelen geschikt zijn, in goede staat zijn, en of de eventuele houdbaarheidsdatum niet is overschreden.
- ▶ Draag veiligheidsschoeisel tijdens werkzaamheden in werkplaatsen op bouwterreinen of langs de metrobaan.
- ▶ Draag reflecterende kleding voor op of langs de openbare weg, trambaan en sneltrambaan.
- ▶ Draag oog- of gezichtsbescherming bij verspanende werkzaamheden, zoals draaien, frezen of slijpen.
- ▶ Gebruik gehoorbescherming in een lawaaiige werkomgeving. (Als u met stemverheffing moet praten om op 1 meter afstand een gesprek te voeren).

Tips

✓ Bij twijfel over de juiste persoonlijke beschermingsmiddelen bij het werken met gevaarlijke stoffen, kunt u nadere informatie vinden in de veiligheidsinformatiebladen van het product.

2 Vestigingen GVB

2.1 Toegangsregeling van derden tot vestigingen

Met derden bedoelen we alle andere personen dan werknemers van GVB. Dit kunnen bezoekers of werknemers van externe bedrijven zijn. De vestigingen (werkplaats en terreinen) van GVB kennen een aantal bijzondere veiligheidsrisico's, zoals:

- Aanrijding door rijdende trams, metro's, bussen, heftrucks of ander verkeer.
- Risico van elektrocutie door aanraking van een bovenleiding of stroomafnemer.
- Risico om getroffen te worden door vallende lasten tijdens hijsen en heffen.
- Risico van vallen in werkkuilen.
- Risico van onverwacht bewegende installaties, zoals wasinstallaties, deuren of wissels.

Vestigingen hebben naast onderstaande instructies aanvullend huisregels opgesteld. Voor de toegang tot het rangeerterrein Lijnwerkplaats Metro gelden de veiligheidsinstructies van paragraaf 4.1 Toegang tot het metrobeheersgebied.

Verplichtingen

- De opdrachtgever meldt technische werkzaamheden tijdig aan bij de loge/portier van GVB.
- Meld u bij aankomst aan en meld u bij vertrek officieel af bij de portier/loge.
- Als u zonder toezicht van GVB technische werkzaamheden gaat verrichten, moet u de ontvangstbevestiging van de Veiligheidsinstructies GVB hebben ondertekend.
- Organiseer begeleiding van bijvoorbeeld uw leidinggevende of opdrachtgever, als u op een onbekende werkplek komt.
- Draag veiligheidsschoenen en andere verplichte persoonlijke beschermingsmiddelen, als u zich buiten de looppaden begeeft.
- Inventariseer ter plekke de risico's in uw directe werkomgeving, voordat u begint met de werkzaamheden.

Verboden

- ✕ Werk nooit op een vestiging van GVB zonder dat u zich heeft aangemeld.
- ✕ Verricht geen werkzaamheden zonder instructie over de belangrijkste gevaren.
- ✕ Begeef u niet onnodig buiten uw werkgebied.
- ✕ Gebruik geen arbeidsmiddelen van GVB zonder toestemming.
- ✕ Betreed nooit de wasinstallaties voor voertuigen zonder toestemming en nadere instructie. Pas op: de wasinstallatie kan automatisch starten en de vloer kan glad zijn.

Tips

- ✓ Informeer ruim van tevoren, voordat u met het werk begint, op welke wijze de begeleiding is georganiseerd.

2.2 Verkeer op de vestiging

Op het terrein zijn vele verkeersbewegingen van voertuigen, die gevaar geven van aanrijding. Van u wordt verwacht dat u altijd goed op het verkeer let. In het bijzonder bij onoverzichtelijke verkeerssituaties. Houd rekening met dode hoeken van voertuigen. Bedenk dat trams en metro's vrijwel geruisloos zijn.
Als u uw auto op een verkeerde plaats parkeert, kunt u de doorgang van bussen en trams belemmeren en daarmee de dienstregeling verstoren. In de huisregels zijn aanvullende regels opgesteld voor het verkeer en het parkeren van voertuigen.

Verplichtingen

- ▶ De maximale rijsnelheid op de vestiging is 15 km/uur voor alle voertuigen, tenzij ter plaatse een lagere snelheid is aangegeven.
- ▶ Houd u aan de algemene regels van de Verkeerswet.
- ▶ Let vooral goed op bij de toegang van het terrein en de

remises of stallingen.

- Parkeren mag alleen op de daarvoor bestemde parkeerplaatsen na toestemming van afdeling Logistiek of locatieverantwoordelijke van de vestiging.
- Derden, zoals aannemers, krijgen een dagkaart voor parkeren uitgereikt in de loge.
- Leg uw parkeerkaart achter de voorruit.

Verboden

- Parkeren op een GVB-terrein is voor derden verboden, tenzij een parkeerkaart is afgegeven.
- Parkeer nooit voor toegangs- en uitrijddeuren van bussen en trams.

2.3 Tijdelijk werkgebied inrichten

Tijdelijke werkgebieden zijn werkplekken die tijdelijk worden gebruikt om niet reguliere werkzaamheden in vestigingen uit te voeren, bijvoorbeeld herinrichting van de werkplaats, onderhoudswerkzaamheden aan het gebouw of tijdelijke werkplekken in de stalling. Bij een ingrijpende verbouwing of reparatie is een Veiligheids- en Gezondheidsplan opgesteld door de uitvoerende partij.

Verplichtingen

- Bij werkzaamheden, die het in- en uitrijden van voertuigen belemmeren, moet vooraf goedkeuring worden aangevraagd aan de afdeling Logistiek of de locatieverantwoordelijke van de vestiging.
- Baken uw werkplek altijd af met afzetlint of pylonen of op andere wijze.
- Als toegang tot de tijdelijke werkplek niet is toegestaan voor onbevoegden, plaats dan afzethekken.
- Voor dakwerkzaamheden met branders moet u nadrukkelijk

toestemming hebben gekregen van de locatieverantwoordelijke. Neem altijd een handblusser mee.

- Leg gaten in de vloer zo goed mogelijk dicht.
- Zorg op vestigingen met railprofiel dat deze vrij zijn van harde materialen, zoals steen of metaal. Deze materialen kunnen voertuigen laten ontsporen en de werking van wissels verstoren.
- Als u gereedschappen en materialen wilt achterlaten, vraagt u eerst toestemming aan GVB.

Verboden

- ✕ Plaats nooit voertuigen voor nooduitgangen, blusmiddelen of andere noodvoorzieningen.
- ✕ Richt nooit een tijdelijke werkplek in zonder overleg met de afdeling Logistiek of locatieverantwoordelijke van de vestiging.
- ✕ Belemmer nooit de verkeersbewegingen op de vestiging zonder overleg met de afdeling Logistiek of locatieverantwoordelijke van de vestiging.
- ✕ Brandwerende deuren mogen niet permanent open gezet worden.

Tips

- ✓ GVB is niet verantwoordelijk voor de materialen die derden na toestemming achterlaten. Neem daarom waardevolle handgereedschappen altijd mee.

2.4 Bovenleiding in de vestigingen van tram en metro

Op de bovenleiding van de tram staat gelijkspanning van 600V. De spanning op de stroomrail (derde rail) van de metrotrein is 750V gelijkspanning. Aanraken van de bovenleiding of stroomrail kan ernstig lichamelijk letsel opleveren of zelfs dodelijk zijn. Omdat de bovenleiding aan een flexibel systeem hangt, moet

altijd een ruime veilige afstand tot de spanningsvoerende bovenleiding worden aangehouden.
Het risico van het aanraken van de stroomvoerende bovenleiding kan ontstaan bij:

- Werken nabij de bovenleiding, spandraden en de stroomafnemer (pantograaf).
- Werken met hijs- en hefvoertuigen.
- Rijden met hoge voertuigen. Denk ook aan antennes.
- Werken met aluminium ladders.
- Werken met (rol)steigers. Denk ook aan het opbouwen/afbreken en omvallen van steigers.

Bij het werken aan de bovenleiding (waaronder ook het kortsluiten) moeten de voorschriften worden nageleefd van het "Elektrotechnisch Bedrijfsvoeringhandboek", zoals toegepast door Rail Services.

Verplichtingen

- De bovenleiding moet spanningsloos zijn wanneer binnen een afstand van 1 meter van de bovenleiding wordt gewerkt. Ook materialen mogen zich niet op minder dan 1 meter van de bovenleiding bevinden.
- Het spanningsloos maken, het kortsluiten en het weer inschakelen van de bovenleiding mag alleen plaatsvinden door een daarvoor opgeleid en aangewezen schakelbevoegd persoon volgens de beschikbare procedure.
- Controleer voorafgaand aan uw werkzaamheden of de bovenleiding spanningsloos is aan de hand van de rood-/groensignalering. Groen licht betekent spanningsloos en geaard. Wanneer geen lamp brand, moet dit worden beschouwd alsof de bovenleiding onder spanning staat.
- Om met het werk te beginnen dat een spanningsloze bovenleiding vereist, hebt u toestemming nodig van een schakelbevoegd persoon. Ook als de rood-/groensignalering groen licht geeft.
- Ook bij reparatie- en onderhoudswerk van monteurs in

de nabijheid van onafgeschermde stroomvoerende delen (anders dan de bovenleiding) moet spanningsloos worden gewerkt.

Verboden

- ✕ Voor geleidende lange voorwerpen, zoals ladders, steigerpijpen, rolsteigers, lansen of hoogwerkers, moet in principe een afstand van 3 meter tot de spanningvoerende rijdraad worden aangehouden. Uitgangspunt is dat voorwerpen nooit (ook niet door vallen of andere onbedoelde situaties) op minder dan 1 meter afstand van de spanningvoerende bovenleiding mogen komen.
- ✕ De afstand van bestelwagens en vrachtwagens tot de spanningvoerende bovenleiding mag nooit minder zijn dan 1 meter. Denk ook aan antennes.

Tips

- ✓ Er zijn meer onderdelen dan alleen de bovenleiding die onder spanning kunnen staan. Informeer hiernaar wanneer u werkzaamheden uit moet voeren.
- ✓ Maak gebruik van kunststofladders of andere niet stroomgeleidende materialen. Dit mag overigens geen argument zijn om aan de bovenleiding te gaan werken zonder deze spanningsloos te maken.
- ✓ Bij groen licht van de rood/groensignalering is het, in tegenstelling tot andere elektrotechnische situaties, niet noodzakelijk een zichtbare kortsluitlans te plaatsen.

2.5 Werken op daken van voertuigen

Bij werk op daken van bussen, trams of metro's en op bordessen (met een hoogte van meer dan 2,5 meter) moeten maatregelen zijn getroffen om te voorkomen dat medewerkers kunnen vallen.

Verplichtingen

- Wanneer leuningwerk wordt gebruikt, moet dit ten minste 1 meter hoog zijn.
- Draag in situaties zonder leuningwerk een valgordel en werk aangelijnd.
- In het leuningwerk mogen geen openingen zitten en leg openingen op daken dicht.
- Sluit hekken op bordessen na de werkzaamheden.

Verboden

- × Op daken van voertuigen mag nooit gewerkt worden zonder beveiliging, zoals aanlijnen of leuningwerk.
- × Het betreden van daken van trams en metrovoertuigen is niet toegestaan, als de bovenleiding niet spanningsloos is.

Tips

- ✓ Controleer vooraf of de beveiligingen, gordels en lijnen gebreken vertonen en of de keuringsdatum niet is verlopen.
- ✓ Maak gebruik van een rolsteiger als er geen voorzieningen zijn op de werkplek als op het dak van het voertuig wordt gewerkt. Let daarbij op de hoogte van een eventueel aanwezige bovenleiding.

2.6 Werkkuilen

Risico van het werken in of nabij werkkuilen in de werkplaatsen zijn:

- Valgevaar.
- Aanrijdgevaar bij het betreden of verlaten van de werkkuil.
- Ongezonde atmosfeer door verminderde ventilatie (kans op verstikking, vergiftiging of explosie).
- Struikelen en uitglijden bij een onopgeruimde vloer.
- Stoten van het hoofd of geraakt worden door vallende voorwerpen bij demontage van onderdelen.

Verplichtingen

- Gebruik consequent de aanwezige beveiligingen (hekken) en markeringen om valgevaar tegen te gaan.
- Houd u aan de in- en uitrijdprocedure van trams en/of metro's van de betreffende werkplaats.

Verboden

- U mag nooit in een werkkuil zijn wanneer daarboven een voertuig rijdt.
- Spring nooit over een werkkuil.
- Portofoongebruik en mobiel telefoneren mag niet in en rond de werkkuil.
- Afspelen van luide muziek of gebruik van een hoofdtelefoon is niet toegestaan, omdat u veiligheidssignalen niet goed kunt horen.

Tips

- Houd de werkkuil schoon en droog.
- Voer afval af en ruim olie direct na een werk op.
- Zet een afzetting neer voor de kuil (hekje of pylon) als u in de werkkuil moet zijn en de bestuurder wilt waarschuwen.

3 Werkgebied trambaan

3.1 Verkeersveiligheid tijdens onderhoud trambaan

Onderhoudswerkzaamheden aan de trambaan kunnen bijvoorbeeld bestaan uit inspectie, railreinigen en reparatie van wisseltongen. De maatregelen om de verkeersveiligheid te regelen moeten op de werkzaamheden zijn afgestemd.
Laswerk waar een medewerker zijn aandacht volledig op moet richten, vraagt om andere veiligheidsmaatregelen dan het uitvoeren van een inspectie.
Voor grotere werken met meer medewerkers is paragraaf 3.2 Verkeersveiligheid tijdens projecten van toepassing.

Verplichtingen

- Draag altijd de voorgeschreven oranje veiligheidskleding met reflectiestrepen bij werk langs de openbare weg en trambaan. Zorg dat de kleding schoon is.
- Plaats de dienstwagen om het werk af te schermen voor het opkomende verkeer. Als dit niet mogelijk is, plaats waarschuwingsborden en wegafzettingsmateriaal, zoals pylonen en hekken.
- Werk zo veel mogelijk met het gezicht in de richting van het aankomende verkeer.
- Als u op straat werkt zonder afzetting en u kunt niet voortdurend opletten, dan moet een collega u assisteren als verkeersregelaar.
- Medewerkers, die assisteren bij het regelen van het verkeer en opletten voor collega's, moeten de opleiding van verkeersregelaar hebben gevolgd.

Verboden

- Het is verboden om zonder oranje veiligheidskleding met reflectiestrepen te werken langs de openbare weg en trambanen.

✗ Als er direct gevaar is voor aanrijding is het niet toegestaan om zonder een vorm van beveiliging, zoals wegafzetting of een verkeersregelaar, op de openbare weg te werken.

Tips

✓ Wees duidelijk en consequent tegen weggebruikers.
✓ Toon begrip bij ergernis en blijf correct. Meld agressie en bedreiging.

3.2 Verkeersveiligheid tijdens projecten

Tijdens grotere projecten met meer medewerkers wordt een wegafzetting rond het werkvak gemaakt om het werk veilig te kunnen uitvoeren. De toelating van trams in het werkgebied en de rijsnelheid worden tijdens deze werkzaamheden gereguleerd. Bij het inrichten van een werkvak wordt de procedure "Veilig werken aan de trambaan" uit het Handboek GVB gevolgd. Voor projecten is een Veiligheids- en Gezondheidsplan opgesteld waarin de veiligheidsmaatregelen zijn vermeld.

Verplichtingen

- Medewerkers die nieuw zijn op het project, moeten zich voorafgaand aan het werk melden bij de V&G-coördinator en krijgen instructies.
- Draag altijd de voorgeschreven oranje veiligheidskleding met reflectiestrepen tijdens het werken langs de openbare weg en trambaan. Zorg dat de kleding schoon is.
- Zorg bij het plaatsen van de afzettingen en signaleringen dat aanrijding wordt voorkomen. Dit kan bijvoorbeeld als u een collega laat opletten, die u waarschuwt voor aankomend verkeer.
- Alleen de afzettingsmaterialen die zijn voorgeschreven in de procedure "Veilig werken aan de trambaan" mogen worden gebruikt.

- Overtuig u ervan dat u naast uw werkplek een wijkplaats heeft van minimaal 60 cm breed om veilig te staan tijdens het passeren van een tram.
- De Veiligheidsman Tram reguleert de doorkruising van de tram door de werkruimte (beheerste toelating). De instructies van de Veiligheidsman moeten altijd worden opgevolgd.
- Bij het dubbele fluitsignaal van de Veiligheidsman gaat iedereen uit het werkvak. Als meer malen achter elkaar wordt gefloten betekent dit direct gevaar en moet iedereen het werkvak onmiddellijk verlaten.
- Blijf tijdens de werkzaamheden altijd binnen de afzettingen van het werkgebied.

Verboden

- ✕ Het is verboden om te werken in het werkvak als de trams worden toegelaten zonder de regulering door een Veiligheidsman Tram.
- ✕ Het is niet toegestaan te werken als er geen veilige loop-/vluchtruimte van minimaal 60 cm is.

Tips

- ✓ Controleer of aanrijdgevaar door een tram in het werkvak gegarandeerd wordt voorkomen door een Veiligheidsman of een rode verkeerskegel.

3.3 Werken aan of nabij bovenleiding

Op de bovenleiding van de tram staat gelijkspanning van 600V. De bovenleiding hangt op circa 5,5 meter. De bovenleiding direct of via een geleidend voorwerp aanraken, kan ernstig lichamelijk letsel of zelfs de dood tot gevolg hebben.
De bovenleiding is een flexibel systeem. Er moet daarom ruime afstand worden gehouden van machines, zoals kranen, om contact te vermijden.

Veilig werken aan de bovenleiding staat beschreven in het Electrotechnisch Bedrijfshandboek van Rail Services.
Werken aan de bovenleiding is alleen toegestaan als u hiertoe bevoegd bent en aangewezen door de installatieverantwoordelijke.

Verplichtingen

- Zorg dat bij werkzaamheden binnen een straal van 1 meter tot de bovenleiding, de bovenleiding spanningsloos is.
- Het spanningsloos maken, het kortsluiten en het weer inschakelen van de bovenleiding mag alleen plaatsvinden door een daarvoor aangewezen bevoegd persoon volgens de procedure.
- Het treffen en het weer opheffen van veiligheidsmaatregelen voor het spanningsloos werken, moet uitgevoerd worden door ten minste een vakbekwaam persoon en een werkverantwoordelijke.
- Om spanningsloos te maken moeten
  1. de spanningvoerende delen volledig worden gescheiden;
  2. de installatie worden beveiligd tegen wederinschakelen;
  3. de bovenleiding worden gecontroleerd of deze spanningsloos is en
  4. de kortsluiter vanaf de werkplek zichtbaar worden aangebracht.

Verboden

- Voorwerpen zoals ladders, steigers, lansen, kranen en graafmachines mogen niet door vallen of andere bedoelde situaties op minder dan 1 meter afstand van de bovenleiding komen. Bij de opstelling moet hier rekening mee worden gehouden.

Tips

✓ Er zijn meer onderdelen dan alleen de bovenleiding die onder spanning kunnen staan. Informeer hiernaar wanneer u werkzaamheden uit moet voeren.

4 Werkgebied metrobaan

4.1 Toegang tot het metrobeheersgebied

Om toegang te krijgen tot het metrobeheersgebied moet aan speciale voorwaarden worden voldaan. Het metrobeheersgebied is gevaarlijk terrein vanwege de hoge spanning van de stroomrail en het aanrijdgevaar. Dit geldt ook voor het rangeerterrein Lijnwerkplaats Metro en de tailtracks.
Naast deze uitgave "Veiligheidsinstructies" is de regelgeving uitgewerkt in het Handboek GVB "Veiligheidsvoorschriften werken aan de metrobaan".

Verplichtingen

- Personen, die langs de metrobaan lopen, moeten zijn geslaagd voor de e-learning toets. Zij moeten het "Bewijs van deelname" van de test kunnen tonen. [1] [2]
- U moet een legitimatiebewijs bij u hebben en kunnen tonen aan toezichthouders of verantwoordelijken.
- U mag het metrobeheersgebied alleen betreden onder begeleiding van een Veiligheidsman of Leider Werkplekbeveiliging, of u bent dit zelf.
- Bij het betreden van het metrobeheersgebied moet u zich aanmelden of moet u zijn aangemeld bij de Verkeersleiding. Het aanmelden gebeurt door de Veiligheidsman, Leider Werkplekbeveiliging, instructeurs of inspecteurs.
- U draagt een geel veiligheidsvest of jas met reflectiestrepen. Het vest of jas van de veiligheidsmannen is oranje. Een uitzondering geldt voor de Amstelveenlijn waar u oranje veiligheidskleding moet dragen en de Veiligheidsman gele veiligheidskleding.
- Bij het betreden van het metrobeheersgebied bent u verplicht om veiligheidsschoenen te dragen. [2]

1 Voertuigbestuurders hebben een cursus persoonlijke veiligheid gevolgd en zijn in bezit van een "Toegangskaart". Zij zijn bevoegd om de vooraf aangewezen looppaden te nemen.

2 Een externe bezoeker mag na instructie en onder begeleiding van een Veiligheidsman het metrobeheersgebied betreden.

- Maak alleen gebruik van de daarvoor bestemde toegangen, zoals een toegang in de afrastering, klaphekje aan het eind van een perron of bedrijfsgebouw.

Verboden

- ✕ Bij het niet opvolgen van de veiligheidsregels zal u de toegang tot het metrobeheersgebied worden ontzegd en kunnen sancties volgen.
- ✕ U zult ook onmiddellijk worden verwijderd als u ongedisciplineerd gedrag vertoont waarmee u zichzelf of anderen in gevaar brengt.
- ✕ Het is verboden vanaf perrons in het spoor te springen.
- ✕ Het is verboden om de treinsporen van ProRail te betreden.

Tips

- ✓ Laat de e-learning test niet door anderen doen. Eis dat uzelf de testen doet, want het gaat tenslotte om uw eigen veiligheid en die van uw collega's!

4.2 Veilig werken aan de metrobaan

U mag het metrobeheersgebied alleen na aanmelding bij de Verkeersleiding betreden. De regels rond de metrobaan zijn streng voor uw eigen veiligheid. Uitgangspunt bij het passeren van een metrovoertuig is dat er een minimale ruimte van 50 cm is om een mogelijk dodelijke aanrijding te voorkomen. Voor de afstand tot de stroomrail geldt ook dat deze minimaal 50 cm is, zodat aanraking wordt voorkomen.
Als op de metrobaan wordt gewerkt, moet een plan zijn opgesteld om uw werkplek te beveiligen. In het Handboek GVB "Veiligheidsvoorschriften werken aan de metrobaan" is opgenomen wanneer en welke plannen (vergunningen, V&G-plannen, werkplekbeveiligingsinstructies) nodig zijn om veilig te kunnen werken.

De werkplekbeveiliging is afhankelijk van de gevaren en de werkzaamheden.

Verplichtingen

- Bij het lopen langs de metrobaan worden de inspectiepaden gebruikt. De looprichting is tegengesteld aan de rijrichting van het railvoertuig op het naastgelegen spoor, zodat u het voertuig tijdig ziet aankomen. Dit hoeft niet als er een afscherming zit tussen het inspectiepad en het spoor.
- Bij nadering van een metrovoertuig gaat u naar een veilige plek (wijkplaats), bijvoorbeeld het inspectiepad, waar u stil gaat staan om struikelen te voorkomen. U steekt bij nadering van het metrovoertuig uw hand op en kijkt in de richting van het metrovoertuig.
- Aanwijzingen van een Veiligheidsman moet u onmiddellijk opvolgen. De Veiligheidsman waarschuwt de werkenden met een fluit- of hoornsignaal. 15 seconden vóór het passeren van het voertuig moet u op de wijkplaats staan.
- Als vijfmaal kort het fluit- of hoornsignaal klinkt, betekent dit: direct gevaar. U moet het werk onmiddellijk staken en het spoor verlaten, waarbij u zo mogelijk gereedschappen en materialen meeneemt.

Verboden

- Een alleengaande Veiligheidsman of Leider Werkplekbeveiliging mag geen andere werkzaamheden uitvoeren.
- De vluchtnis onder het perron is niet te gebruiken als wijkplaats.
- Werkzaamheden in de tunnel tijdens exploitatie zijn verboden.
- Raak nooit de stroomrail aan. Stap nooit over een stroomrail en gebruik de stroomrail **nooit** als opstap.
- Stap niet op bekabeling, detectielussen, strijkregels, wisselmotoren en bewegende delen van wissels, zoals stangen en tongen.

- ✕ Het is niet toegestaan de sporen van ProRail te betreden.
- ✕ Lange voorwerpen mogen tijdens exploitatie niet worden meegenomen op het looppad, als deze bij verkeerd hanteren geraakt kunnen worden door metrovoertuigen.

Tips

- ✓ Als er gele borden op het inspectiepad staan met de tekst "Looppad ligt binnen PVR" dan bestaat er aanrijdgevaar op het inspectiepad!
- ✓ Controleer vooraf of u een veilige wijkplaats heeft waar u kunt staan en niet geraakt kunt worden door metrovoertuigen of werkvoertuigen. Dit kan bijvoorbeeld het inspectiepad zijn.
- ✓ U moet de wijkplaats binnen 5 seconden kunnen bereiken en deze heeft een minimale breedte van 70 cm.
- ✓ Pas bij het lopen over het inspectiepad op dat u niet struikelt. De inspectiepaden zijn niet altijd effen.

4.3 Werkzaamheden nabij stroomrail (derde rail) of bovenleiding

Veiligheidsinstructies zijn opgesteld om contact met stroomvoerende delen te voorkomen.
Aanraking van de stroomrail (derde rail) of de bovenleiding kan ernstig lichamelijk letsel of zelfs de dood tot gevolg hebben. Ook moet er altijd rekening mee worden gehouden dat de stroomafnemer van het metrovoertuig onder spanning staat.

Veilig werken nabij stroomvoerende delen kan alleen als deze spanningsloos zijn. De operator CAB kan op afstand secties laten afschakelen. Om voldoende zekerheid te hebben dat de stroomrail of bovenleiding daadwerkelijk spanningsloos is, moet een kortsluiter zichtbaar zijn aangebracht.
Het veilig werken aan stroomvoerende delen staat beschreven in

het "Electrotechnisch Bedrijfshandboek" van Rail Services.

Het werken aan stroomvoerende delen is alleen toegestaan als u hiertoe bevoegd bent en aangewezen door de installatieverantwoordelijke.

Verplichting

- Houd altijd een veilige afstand van 50 cm rondom de stroomrail aan, tenzij de stroomrail zichtbaar is kortgesloten. Dit kunt u dit zelf constateren wanneer de stroomrail met een kabel is doorverbonden met de rails.
- De veilige afstand tot een stroomvoerende bovenleiding is 1 meter, tenzij de bovenleiding zichtbaar is kortgesloten.
- Het spanningsloos maken, kortsluiten en weer inschakelen van een stroomrail of bovenleiding mag alleen door aangewezen bevoegde personen worden uitgevoerd. Zij hebben hiervoor een speciale opleiding gehad.
- Houd rekening met machines en gereedschappen, die eventueel kunnen kantelen of vallen en op de stroomrail terecht komen.

Verboden

- De onder spanning staande stroomrail mag niet worden bespoten met water of andere vloeistoffen.
- Als de spanning op de stroomrail staat, is het verboden om met lange voorwerpen langs de metrobaan te lopen, zoals ladders of bladprikkers.

4.4 Werken op perrons

Het werken buiten de schriklijn van de perronrand geeft het risico van aanrijding door een metrovoertuig en het vallen in het spoor. Als in de ruimte voorbij de schriklijn (50 cm uit de perronrand) wordt gewerkt, dan gelden de regels "Veilig werken langs de metrobaan" en moeten alle bijbehorende beveiligingsmaatregelen zijn getroffen. De "Veiligheidsvoorschriften werken aan de metrobaan" in het GVB Handboek zijn tevens van toepassing op werkzaamheden op perrons.

Verplichtingen

- U mag alleen op het perron werken als u geslaagd bent voor de twee e-learning toetsen "Veiligheid langs het spoor" en "Veiligheid langs de metrobaan". U moet het bewijs van deelname van de twee testen kunnen tonen.
- U moet altijd legitimatie bij u dragen.
- Draag gele veiligheidskleding met reflectiestrepen op het perron. De Veiligheidsman draagt oranje veiligheidskleding.
- Bij werk voorbij de schriklijn op 50 cm van de perronrand moet een daartoe opgeleide Veiligheidsman toezicht houden, tenzij zeker is gesteld dat geen metrovoertuigen of werkvoertuigen kunnen passeren. Wel mag u voorbij de schriklijn bezemen als u zelf op tenminste 50 cm afstand van de perronrand staat.
- Werk voorbij de schriklijn van de perronrand of werk, dat op andere wijze in de gevarenzone van het metrovoertuig plaatsvindt, moet worden aangemeld bij de verkeersleiding.
- Tijdens de exploitatie mag geen gebruik gemaakt worden van steigers en ladders voorbij de blindengeleide strepen op circa 1.20 meter vanuit de perronrand. Zorg dat steigers en ladders extra gezekerd zijn tegen omvallen of verrijden, zodat deze nooit in het spoor kunnen komen.
- Baken uw werkplek af met afzettingsmateriaal (linten, pylonen) als reizigers gevaar lopen door bijvoorbeeld val-

lende voorwerpen of spattende materialen. Voorkom dat de opstelling stuwing van passagiers veroorzaakt.

- ▶ Waarschuw reizigers met waarschuwingsborden als de vloer glad is.

Verboden

- × Werk nooit zonder toestemming van de verkeersleiding en de aanwezigheid van een Veiligheidsman in het metrospoor of nabij de perronrand. Dus ook geen vuil of andere voorwerpen uit het spoor verwijderen!
- × Gebruik van audioapparatuur (al dan niet met hoofdtelefoon) is niet toegestaan. U moet waarschuwingssignalen en het naderen van een voertuig goed kunnen horen.

Tips

- ✓ Waar mogelijk moeten rolsteigers binnen de lichtlijn (de verlichting boven de perronrand) zijn geplaatst. De rolsteigers moeten hoger opgebouwd zijn dan de hoogte van de verlichting van de lichtlijn, zodat de rolsteiger niet onbedoeld van het perron kan rijden.
- ✓ Werkzaamheden op het perron kunnen overlast en ergernis veroorzaken voor reizigers; blijf altijd correct en vriendelijk.

Colofon
Uitgave van GVB Arbodienst
Vormgeving Communicatie
Drukwerk Drukkerij Aeroprint
Februari 2013

Veilig werken?
Daar zijn wij van!

